GODZIENNA

Ner 244. ROK 1833. WTOREK 17 WRZESNIA

Gazeta Krakowska.

Pismo to wychodzi codzien oprócz świąt uroczystych, w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA Kwartalna.......złp. 12 Miesięczna...... „ 5

Jutro Józefa z Kope.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0 ° Reaumura.

Dzien	godzina	Barometr na 0 ° R.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
	7	27 „ 3, 553	+ 11,4	+ 9.0	Pn. zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz
	12	„ 3, 391	16,0	8,3	Pł. zachodni słaby	„ „	
16	3	„ 3, 059	17,0	8,5	„ „	„ „	
	9	„ 3, 125	+ 12,6	+ 7,3	„ „	„ „	Deszcz.

Część Urzędowa.

Prawnie zajęte fortepiano machoniowe mody dawnieyszey, będzie dnia 20 września r. b. 1833 o godzinie 10tey z rana w domu przy ulicy Floryańskiey pod Nr. 521 przez publiczną licytacyą sprzedane. — Chęć kupna tegoż mający, stawi się w mieysce i na termin z gotowemi pieniądzmi.

Kraków dnia 14 Września 1833 r.
W. Dziarkowski Kom. Sąd.

Część Nieurzędowa.

KRAKÓW

W wykonaniu artykułu XVIII ustawy konstytucyjney, na dniu wczorayszym wprowadzony został w urzędowanie oddzielny nowo postanowiony Trybunał III Inst: mający oraz attrybucyą Sądu Kassacyjnego.

Stósownie do zawiadomienia Senatu Rządzącego z d. 12 września r. b. zebrali się o godzinie 11 z rana w sali dawney Sądu Appellacyjnego nowo nominowani Prezes i Sędziowie III Instancyi wraz z Prokuratorem i Pisarzem Sądu tegoż, członki Sądu Appellacyjnego, Tryb: I. Inst: Sędziwie Pokoju miasta Krakowa i inni sądowi urzędnicy, gdzie wkrótce przybywszy JW. Prezes Senatu Rządzącego, dopełnił sam installacyą sądu tegoż uroczyście, przy dopełnieniu czego zabrał głos wymowny jak następuje:

»Tak z powołania urzędu mojego, jako też z szczególnego upoważnienia Senatu, dostał mi się w udziale ten zaszczyt wprowadzenia Was w urzędowanie w imieniu Trzech Monarchów Protegujących, przeznaczone.

Dostoyny Sądzie naywyższey Instancyi! Szanowni Panowie!

»Jeżeli dobro społeczności ludzkiey spoczywa na prawach, które sama Opatrzność dla trwałości i szczęścia rodu ludzkiego ustanowiła, tedy Sądownictwa powołanie, nie tylko jest nayświętszém ale i nayużytecznieyszém. Wykonać ściśle prawo, wzbudzić w mieszkańcu uszanowanie dla niego, wymierzyć sprawiedliwość każdemu, zasłonić słabszego od przemocy mocnieyszego, stać się tarczą roztrącającą każden gwałt, a wymierzoną karą na winnego wzbudzić wstręt ku popełnieniu występku, słowem, zabezpieczyć wszelkie stósunki towarzyskiey umowy, nabytey wła-

snośći i bezpieczeństwa osobistego, oto jest krótki rys a razem wysoki cel świetnego powołania Sędziego.

»Chlubią się zaszczytami swemi i inne po wszystkich krajach władze, błyszczą znaczeniem w miarę ich użyteczności; Sędzia pomija te miernieysze stopnie godności, jaśnieje wraz z rozpoczęciem urzędu, bo nam wyobraża doskonałość, gdy wyroki swemi zwraca towarzystwo w zakreślone prawem granice i tłumaczy powszechną wolę ludu w ustawach przez niego nadanych, zamkniętą.

»Prawo to ustala porządek, tamuje żądze, wstrzymuje zapęd namiętności, zaręcza dobro powszechne, a od jego sumiennego wykonania, zależy szczęśliwość ludu, oraz cała trwałość i kwitnienie towarzyskich związków. Sprawiedliwość przeto nietylko użycza cnotom blasku a świetności imienia, jéy szafarzom; ale stanowi główną podstawę towarzystwa, gdy nieustanne stacza walki dla nadania zwycięztwa cierpiącéy słuszności.

»Lecz pocóż się rozszerzam w przedmiocie, ciągiem tylu wieków udowodnionym, i wspominam o godności dobrze zawiązanych Trybunałów, jako też o powinnościach Sędziego, gdy mówię w obec Ciebie i do Ciebie JW. Prezesie! który widzialnym jesteś jego wzorem. Mężu w doświadczenie bogaty, cnoty hartem ubezpieczony, od młodości swojéy do późnego wieku drogą honoru i sumiennego praw wykonywania postępujący, który piastując na ziemi ojczystéy pod trzema następnemi po sobie Rządami różne urzędy, nietylko zaufania ich niezawiodłeś, ale tyle łez cierpiącéy ludzkości, spiesznym wymiarem sprawiedliwości otarłeś; lub do Was poważni Sędziowie! skład Sądu naywyższego zawiązać mający, kiedy wysokie Waszego umysłu władze, któreście badaniem prawdy i umiejętnościami uposażyli, są nam i krajowi rękoymią naylepszych powodzeń. I naprzód przewidzieć mogę, że na tym nowym zasługi placu, wolę Waszą i światło do pożytecznych czynów kierując, na uwielbienie i miłość Obywateli zasłużyć jesteście w stanie.

»Zaprosić mi tylko przychodzi Was na mocy konstytucyjnéy ustawy, do zajęcia mieysc nowego swego przeznaczenia; niech Bóg Naywyższy serca Wasze szczęśliwemi natchnieniami obdarza, i działaniom urzędu błogosławi.

»Te są moje, te są całego narodu życzenia; w Waszém to ręku widzim już miecz sprawiedliwości, słuszną karę wymierzający, w Was zaś widzim niewinność zasłonioną, szerzenie występków oddalone, bezpieczeństwo majątków zaręczone, a tym sposobem, zapewnioną pomyślność Ludu Krakowskiego.»

Poczém nowo zainstalowany Prezes Sądu III Instancyi JW. Piekarski Or. SS. K. wynurzył uczucia Imieniem władz Sądowych dla Rządu, i winny hołd dla Nayjaśnieyszych Protegujących Dworów w mowie następnéy:

Jaśnie Wielmożny Prezesie Senatu!

»Trudno jest pochylonemu wiekiem, malować z właściwą żywością uczucia uwielbienia i wdzięczności, jakiemi Władze Sądownicze, którym mam zaszczyt przewodniczyć przeniknionemi są dla Dostoynego Naczelnika Rządu, stawającego pomiędzy Nami, nie już tylko do spełnienia Urzędowego Obowiązku, ale razem do wynurzenia Nam téy przychylności, która godząc powagę zaszczytnego stanowiska, jakie Mu Cnoty, zasługa i światło naznaczyły z miłością ludzi; zachwyca wszystkie serca, i na zawsze do siebie przywiązuje. Chcąc dać rękoymię dopełnienia Naszey powinności, dosyćby było na zapewnieniu, że Ciebie za Wzór naszego publicznego życia obieramy.

»Racz Jaśnie Wielmożny Prezesie, bydź tłomaczem naygłębszego hołdu, jaki połączone Władze Sądowe za pośrednictwem Dostoynych Pełnomocników Nayjaśnieyszych krainy téy Protektorów, w dniu dzisieyszym u Podnóżka Ich Potężnych Tronów składają; a razem tłomaczem naszych niezmiennych i gorliwych chęci zasłużenia na Ich Naywyższą łaskę, piastowaniem powierzonéy Nam szali Sprawiedliwości, z tą czuynością i sumiennością, jaka ważnemu Naszemu powołaniu przystoi. Zadowolnienie Ich i pozyskanie Szacunku Współ-Obywateli, będą celem, do którego całemi Naszemi siłami dążyć będziemy,—tak, jak przekonanie, że powinności Naszey dopełniliśmy, nayszacownieyszą nagrodą:

»Będąc zaś tego przekonania, że tylko zgodne działania Władz Publicznych, i wspólne do jednego celu, jakim jest zamiar utrzymania towarzyskiego porządku dążenie, mogą doprowadzić do osiągnienia publicz-

nego dobra; wszelkie nasze usiłowania ku temu zwrócić ślubujemy, aby dowieść, iż posadzie téy wiernemi zostalismy.

»Co do mnie. Wezwany Wolą Wyższą do przewodniczenia Władzom Sądowym, w świetle waszém i koleżeńskiey przyjaźni Jaśnie Wielemożni Prezesi, i Szanowni Sędziowie, szukać pragnę rady i pomocy, którey mnie, jako wycieńczonemu latami, i długą krajowi posługą, odmawiać niechcieycie. Wsparty jedynie Waszą powagą, dopoki siły jeszcze pozwolą, pochlebiam sobie wystarczyć trudnym obowiązkom, które mi powołanie wskazuje.»—

Wkońcu mieli stósowne czułe i wymowne przymówienia JJWW. Andrzey Kalińka Or. S, *Włodzimierza* Kawaler i Józef Krzyżanowski, Sędziowie Sądu Naywyższego.

Wprowadzenie w urzędowanie nowo nominowanych Prezesów Sądu Appellacyjnego, i Trybunału I. Inst: wraz z nowo obranymi dożywotnimi i czasowymi Sędziami, do dnia następnego odłożone zostało.

WIADOMOŚCI Z OSTATNIEY POCZTY.

ANGLIA.

Londyn 28 *Sierpnia.*

Wczoray otrzymali lord Palmerston i kawaler Lima depesze z Lizbony. Dzisieysza gazeta *Times* zawiera co następnje: »Oprócz wiadomości które nadeszły wczoray z Portugalii, otrzymał nasz rząd wiadomość z Oporto, iż tam przybył d. 20 t. m. goniec z Madrytu, z wiadomością o śmierci króla Hiszpańskiego; jeżeli ta wiadomść jest prawdziwą, więc musimy potwierdzenie takowy wkrótce otrzymać przez Paryż. *(Nie potwierdziła się.)* Don Pedro zwołał kortezów, które mają rozstrzygnąć ważne pytania względem rejencyi i zaślubin Donny Maryi.

Oto jest dekret umieszczony d. 16 t. m. w *Cronice constitutional*: »Gdy rząd konstytucyjny Jey Naywiernieyszey królowey Jey Mości Donny Maryi II. tak w samey stolicy Portugalskiey monarchii; jako też w prowincyi Estremadura i w królestwie Algarbii, w znaczney części prowincyi Alemteio i w bohatyrskiem mieście Oporto, jako też w 2ch prowincyach Azorskich, przywróconym został, i chociaż jeszcze jedna część królestwa, niemoże się odważyć swoich życzeń wynurzyć; gdy jest moim życzeniem, utwierdzić niezwłocznie przyrzeczenia przez zwołanie reprezentantów narodu, z drugiey strony przyszłemu złemu zapobiedz, roztrząsanie ważnych praw państwa przyśpieszyć i uprawnić postanowienia mojego manifestu z d. 2 lutego 1832 r. którego przyrzeczenia we wszystkich jego częściach, naysumienniey wykonam; uznałem za rzecz przyzwoitą, zwołać w imieniu królowey nadzwyczayne posiedzienie jeneralnych kortezów, których reprezentanci mają się zatem zgromadzić zaopatrzeni w potrzebne pełnomocnictwa, aby oprócz zwyczaynych pytań, jakie roztrząsać mają, mogli także rozstrzygać pytania względem rejencyi i zaślubienia Jey Naywiernieyszey Królowey Jeymości. Wybory rozpoczną się dnia 1 października a to podług instrukcyi które wkrótce publicznie ogłoszone będą. Otworzenie izb nastąpi niezwłocznie, skoro zgromadzi się izba deputowanych, jaką ustawa monarchii portugalskiey, do ważności narad za potrzebną deklarowała. Sekretarze stanów różnych wydziałów odbierają polecenie dowykonania ninieyszego dekretu.

Dano w pałacu Necessidades d. 15 sierpnia 1833 roku.

(podp.) *Don Pedro* xiąże *Braganza.*
(Kontrasygnował) *Candido Jose Xavier.*

Courier udziela artykuł dodatkowy do zawartey d. 7 maja 1832 r. konwencyi, dworów W. Brytanii, Bawaryi, Francyi, i Rossyi, względem Grecyi. Jest on treści następujący. »Dwory Wielk: Brytanii, Bawaryi, Francyi i Rossyi, uznając potrzebę dokładnieyszego rozwinienia myśli art: VIII zawartey między wspomnionemi dworami w Londynie d. 7 konwencyi i uzupełnienia jego uchwał; ułożyli zgodnie co następuje: »*Jedyny artykuł.* Następstwo w król: koronie i godności Grecyi ma w linii królewicza Ottona Bawarskiego, króla Greckiego, również w linii jego braci Leopolda i Woyciecha królewiczów Bawarskich którzy w linii wspomnionego królewicza Ottona wypadkowo art: VIII wymieniony konwencyi są substytuowani, w pokoleniu męzkim podług prawa pierworodności się odbywać.— Niewiasty będą do następstwa w greckiey koronie tylko na przypadek zupełnego wygaśnienia prawnego pokolenia męzkiego w trzech wyżey naznaczonych linijach bawarskiego domu przypuszczone; i postanawia się, że w takim razie król: korona Grecyi przechodzi na królewnę lub prawych po-

tomków królewny, która w szeregu następstwa ostatniemu królowi Grecyi naybliższą była. Jeżeli korona grecka przeydzie na niewiastę, prawni męzcy potomkowie teyże, mają mieć pierwszeństwo przed niewiastami i wstępować na tron grecki podług prawa pierworodności. W żadnym razie nie może grecka korona z koroną jakiegokolwiek obcego kraju w jedney osobie bydź przyłączona. Niniejszy objaśniający i uzupełniający artykuł ma tę samę moc, jak gdyby dosłownie w konwencyi z 7 maja 1832 umieszczony był. Ma on bydź ratyfikowany, a ratyfikacye ile możności jak nayprędzey mają bydź wymienione.

Dla wiarogodności, pełnomocnicy podpisali go i swemi pieczęciami stwierdzili. Tak się działo w Londynie d. 30 kwietnia 1833 roku.— (podpisano) *Palmerston*, *Talleyrand*, *Lieven*, *Cetto*.

Dodatek gazety *Courier* potwierdza, iż lord Wiliam Russel wręczył Don Pedrowi w Lizbonie swóy list wierzytelny. Wieczorem tegoż dnia była Lizbona oświecona i wielkie widowisko w teatrze.— Gwardya narodowa liczyła właśnie 12,000 ludzi, pomiędzy któremi znaydnje się prawie cały stan kupiecki i wszystkie średnie klassy. — Don Pedro odprawił nad tąż gwardyą przegląd, i zostawił jey do woli, czy chce pozostać w Lizbonie na załodze, lub wyruszyć przeciw nieprzyjacielowi. Pierwszy batalion z 800 młodych kupców złożony, przedsiewziął wyruszyć w pole. Następującego dnia wyruszyło jeszcze więcey batalionów gwardyi narodowey.

Według prywatnych listów z Lizbony, kazał także poseł fracuzki zprawujący interesa P. Keseps w porozumieniu z lordem Russel oświadczyć marszałkowi Bourmont, iż jeżeli zechce cokolwiek przeciw Lizbonie przedsięwziąść, wydadzą niezwłocznie rozkazy aby woysko marynarki francuzkiey i angielskiey natychmiast wysiadło na brzegi i połączyło się z woyskami Donny Maryi.

Na posiedzeniu izby niższey z d. 24 uczynił pułkownik Evans kilka pytań lordowi Palmerston, względem zachowaney przezeń polityki zagraniczney. Na zapytania z wielu stron, minister odpowiedział, że istotnie Porta w sierpniu z. r. wzywała pomocy Anglii wysłaniem floty, ale rząd uznał za rzecz niestósowną dać posiłków sultanowi.

Naynowsze doniesienia z Oporto donoszą że jenerał Saldanha zrobił wycieczkę i przeszło 400 miguelistów trupem położył, strata konstytucyonistów ma do 100 ludzi wynosić. Papiery Donny Maryi znacznie się podniosły.

Bil względem dziesięcin irlandzkich otrzymał dnia 26 t. m. w wyższey izbie trzecie odczytanie, i kilka innych bilów przeszło.

(*G. P. S.*)

FRANCYA

Paryż 26 *Sierpnia*.

Dowiadujemy się, że nasz rząd przeznaczył Pana Mortier, synowca marszałka, na posła przy dworze królowey Donny Maryi.

Dziennik *Sentinelle de Bayonne* donosi z Koruuny z d. 10 sierpnia: »Od 2 dni stoi w naszym porcie przybyły z Portugalii okręt parowy, na którego pokładzie arcybiskup i biskup z Braga do Anglii się udają. Prócz tych, znayduje się na tym okręcie jeszcze wielu innych Portugalczyków, sprawie Don Miguela oddanych.« — Tenże dziennik donosi z Orense dnia 10 sierpnia: »W ostatnich dniach przybył na naszą granicę, oddział miguelistów, którzy w walce dnia 25 lipca w rozsypkę poszli. Ten odział chcąc się połączyć z głównym korpusem, wszedł przypadkiem na ziemię hiszpańską, gdzie wkrótce spotkał się z 15 pułkiem dowodzonym przez pułkownika San Juanina, który rozkazał Miguelistom by natychmiast broń złożyli. Ci opierali się i przyszło do utarczki, w którey kilkunastu raniono. Poczem złożyli broń i do kwarantany zaprowadzeni zostali. Infant Don Carlos bawi teraz w Walencyi, nad rzeką Minho na granicy leżącem mieście; popłynie on tą rzeką aż do Vigo, gdzie okręt liniiowy *el Soberano* stoi, dla przewiezienia go do Citta-Vechia w państwie kościelnem.«

Dnia 27 *Sierpnia*. Wczoray o godzinie 11 król w towarzystwie xięcia Nemours odjechał do Cherbourga. W orszaku J. K. M. znayduje się prócz adjutantów tylko minister marynarki.

Według gazety *Messager des Chambres* królowa Donna Marya i xiężna Braganza wyjechały dziś do Havre, zkąd odpłyną do Lizbony. »Królowa, pisze ten dziennik, będzie dziś w Rouen nocować a jutro wieczór przybędzie do Havre, gdzie w pałacu admiralicyi wysiądzie. Donna Marya nie jedzie *incognito* lecz jako udzielna królowa Portugalczyków. Co chwila oczekują w Havre okrętu portugalskiego, który ją do stolicy jey przodków powiezie.« —

Wczoray wyszło rozporządzenie królewskie, na mocy którego ministerium woyny, tymczasowie zastępowane przez ministra marynarki, oddane zostało napowrót marszałkowi Soult.

Namik basza przybędzie tu w tych dniach jako poseł Wysokiey Porty, przy naszym dworze. —